

Gemengde controlebiedingen

Eén van de moeilijkste zaken in bridge is het gecontroleerd uitbieden van een slem. Vaak wordt een slem 'op de gok' of 'op gevoel' geboden. Al is het waar dat de tegenpartij het ons knap lastig kan maken door (hoog) tussen te bieden, er zijn wel degelijk een aantal instrumenten die het ons gemakkelijker maken om uit te zoeken of een slem tot de mogelijkheden behoort. Een aantal zult u wel kennen (Blackwood) of wel eens van gehoord hebben (Grand Slam Force/Josephine). In deze lesbrief willen we ingaan op een veel gehanteerde techniek: het controlebod. Wanneer gebruiken we een controlebod? Wat zijn de voordelen? Hoe gaat het precies in zijn werking? Wat zijn de consequenties? Allemaal vragen die in deze lesbrief aan de orde komen.

1. Wat is een controlebod?

Allereerst zullen we moeten definiëren wat een controlebod is en wanneer we hier gebruik van kunnen maken. Het gemakkelijkste laat zich dit zien aan de hand van een voorbeeld:

W/Allen

♠ AHV1096		N	♠ B842
♥ -			♥ V742
♦ VB10	W	O	♦ A73
♣ AH65		Z	♣ V4

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
2♠ ¹⁾	pas	3♠ ²⁾	pas
???			

¹⁾ semi-mancheforcing

²⁾ positief, mancheforcing

West heeft hier een probleem. Slem is in de buurt, maar hoe moet hij dit onderzoeken? Hij kan natuurlijk Azen gaan vragen, maar daar schiet hij niet zo veel mee op. Hij zal vaak 1 Aas te horen krijgen, wat niet echt waardevolle informatie is: Als het ♥A is het waarschijnlijk geen goed slem is (♦A en ♦H kunnen 'weg' zijn), als het ♦A is het wel een goed slem.

Hoe kan dit probleem aangepakt worden? Door middel van het spelen van controlebiedingen ('cue-bids'). West biedt daarom 4♣, waarmee hij niet bedoelt dat hij in de klaverenkleur wil gaan spelen, immers de schoppenkleur is al vast gesteld, maar een controle aangeeft in klaveren (de Aas of renonce, of de Heer of een singleton) en wel zin heeft in slem als oost de juiste kaarten meebrengt. Oost antwoordt 4♦ om ♦A aan te geven. Dat is prachtig nieuws voor west, die nu 4♥ biedt om de renonce in harten aan te geven. Oost zwaait af naar 4♠, en west kan het direct afmaken op 6♠.

We spreken het volgende af:

Als er een troefkleur overeen gekomen is, is een bod in een nieuwe kleur (indien harten troef, vanaf 3♠, anders vanaf het 4-niveau) een controlebod; het geeft de Aas (of een renonce) of de Heer (of een singleton) aan.

Kijkt u naar het verschil:

West	Noord	Oost	Zuid	Hier is 3♠ een controlebod, harten is de vastgestelde kleur.
1♥	pas	3♥	pas	
3♠?				

Maar in:

West	Noord	Oost	Zuid	is 3♠ nog niet direct een controlebod; in eerste instantie is het een stop en een poging voor 3SA. Er is nu namelijk een lage kleur vastgesteld en dan moet nog uitgezocht worden of 3SA een optie is.
1♦	pas	3♦	pas	
3♠?				

West	Noord	Oost	Zuid	Nu moet 3♠ wel een controlebod geweest zijn. West doet met 4♣ nog een controlebod. West is op zoek naar 6♦, maar heeft geen controle in harten. Dit zou een hand van west kunnen zijn: ♠AHV3 ♥652 ♦AV953 ♣A
1♦	pas	3♦	pas	
3♠	pas	3SA	pas	
4♣?				

Aanwezigheid van een controle in een bepaalde kleur betekent in feite dat de tegenpartij niet direct twee slagen in deze kleur kan maken.

We onderscheiden in de controlebiedingen twee types:

Type 1 geeft een Aas of een Renonce aan, een eerste controle in de geboden kleur.

Type 2 toont een Heer of een Singleton, de zogenaamde tweede controle.

U kunt in uw biedsysteem louter eerste controles spelen of u kunt zoals we dat noemen gemengde controles gebruiken. Dat wil zeggen eerste en tweede controles door elkaar. De eerste methode heeft het voordeel van de duidelijkheid, maar de tweede methode is veel flexibeler en biedt partner ook meer informatie. Het is echter, zoals vaker met betere dingen, ook moeilijker te hanteren. In het vervolg gaan we uit van gemengde controlebiedingen. U bent natuurlijk vrij om eerst te oefenen met eerste controles. Allereerst houden we ons bezig met de regels die gelden als het bieden van controles begint.

We gebruiken dus alleen controlebiedingen als de troefkleur honderd procent vast staat.

Twee zaken allereerst voor de duidelijkheid:

- U kunt geen controlebod doen in de afgesproken troefkleur
- Azenvragen verloopt via 4SA

2. Wanneer staat de troef vast?

Dit lijkt een simpele vraag, maar is van groot belang. We moeten immers weten wanneer partner een bod bedoelt als controlebod of wanneer dit gewoon een natuurlijke betekenis heeft. Het zal duidelijk zijn dat in het biedverloop 1♠ - 3♠, ? de schoppenkleur vastgesteld is. In het algemeen is het zo dat door het bieden en steunen van een kleur de troef vastgesteld wordt. Er zijn echter ook een aantal andere series waarin de troefkleur impliciet wordt vastgesteld. Hiermee wordt bedoeld dat de kleur niet gesteund is, maar dat uit de (voorafgaande) bieding blijkt dat steun aanwezig is en daarom een controlebod van toepassing is.

Een paar voorbeelden:

West	Noord	Oost	Zuid	Met een zevenkaart schoppen bij west heeft het niet veel zin om een andere kleur te zoeken, vandaar dat het zinvoller is om schoppen als troef af te spreken en 4♣ als controlebod te spelen.
3♠	pas	4♣?		

Maar in:

West	Noord	Oost	Zuid	is 3♥ gewoon echt. Oost kan namelijk nog op zoek zijn naar 4♥, vandaar dat 3♥ echt (en forcing) is.
3♣	pas	3♥?		

West	Noord	Oost	Zuid	Waarom zou oost 4♣ bieden? Er lijkt geen zinvolle natuurlijke betekenis aanwezig, dus ook nu een controlebod.
1♠	pas	4♣?		

West 1SA 4♣?	Noord pas	Oost 3♠ ¹⁾	Zuid pas	Ook nu heeft het weinig zin 4♣ als echt te spelen. De 1SA-openaar heeft in ieder geval een doubleton schoppen mee, vandaar dat ook nu het controlebod gespeeld wordt.
¹⁾ minstens zeskaart, mancheforcing				

3. Regels controlebiedingen

3.1 U biedt uw controles zo goedkoop mogelijk

Gewoon een variant van het begrip 'informatie op zo laag mogelijk niveau'. Dus als u een controlebod in een bepaalde kleur overslaat, dan hebt u geen Aas of Heer noch renonce of singleton in die kleur. Hieruit kunt u concluderen of de tegenpartij in een bepaalde kleur de eerste twee slagen kan ophalen.

Eerst een voorbeeld van een goed slem bereikt dat werd via controlebiedingen:

	West	Oost	
♠ A863	pas	1♣	♠ HV92
♥ A73	1♦	2♠ (MF!)	♥ H6
♦ H982	3♠	4♣	♦ V2
♣ 102	4♦		♣ AHV53

Nu west 4♦ biedt, zo economisch mogelijk, weet oost met zijn mooie kaart dat slem heel dichtbij moet zijn. West mag niet eerst 4♥ bieden, dat ontkent immers een ruitencontrole. Via azen vragen kan het goede slem bereikt worden. Hier even opmerken dat louter eerste controles op dit spel niet zo goed werkt. West moet dan in plaats van 4♦ 4♥ bieden en oost is dan niet veel wijzer geworden.

Door het idee dat een overgeslagen kleur niet gecontroleerd is kunt u voor mancheniveau er al achter komen dat een slem onmogelijk is. Ook hiervan een voorbeeld.

Stel u hebt de volgende westhand en de bieding verloopt als volgt:

	West	Oost
♠ AH65	pas	1♦
♥ H984	1♥	1♠
♦ B64	3♠	4♦
♣ 85	???	

Met 4♦ ontkent oost een klaverencontrole. U hebt als west ook geen klaverencontrole en dus is slem niet goed. U moet 4♠ bieden!!

3.2 Als uw partner start met controlebiedingen bent u verplicht onder mancheniveau mee te doen, tenzij al onmiddellijk blijkt dat er in een kleur een controle ontbreekt.

Antwoord geven op controlebiedingen onder mancheniveau heeft dus niets met overwaarde te doen. U geeft gewoon partner de informatie waar hij om vraagt. Een voorbeeld om dit belangrijke principe aan te geven. Weer hebt u de westhand en de volgende bieding ontwikkelt zich:

	West	Oost
♠ AB1087	1♠	4♣ ¹⁾
♥ H76	???	
♦ VB3		
♣ V2		

¹⁾ Onnodig hoge sprong. Hierdoor staat schoppen als troef vast en heeft oost in klaveren een controle. U hebt nu niet bepaald de kaart van de eeuw maar u moet toch 4♥ bieden, de informatie waar partner om vraagt.

Stel uw partner heeft de volgende hand tegenover de uwe:

♠ AB1087	♠ HV43
♥ H76	♥ 92
♦ VB3	♦ AH72
♣ V2	♣ AH3

Dan is hij toch blij met uw bijdrage in dit biedverloop.

4. Voorbeeld

Misschien hebt u zo u twijfels. Toch zijn controlebiedingen heel nuttig. Kijkt u maar eens naar dit voorbeeld:

Z/Allen

♠ V874

♥ A75

♦ V105

♣ H63

♠ 3

♥ HB94

♦ 874

♣ V9752

N

W

Z

♠ 96

♥ V1082

♦ A32

♣ B1084

♠ AHB1052

♥ 63

♦ HB96

♣ A

Biedverloop aan tafel 1:

West	Noord	Oost	Zuid
-	-	-	1♠
pas	3♠	pas	4SA
pas	5♦	pas	5♠
pas	pas	pas	

Biedverloop aan tafel 2:

West	Noord	Oost	Zuid
-	-	-	1♠
pas	3♠	pas	4♣
pas	4♥	pas	4SA
pas	5♦	pas	6♠
pas	pas	pas	

Na het limietbod van 3♠ telt zuid met behulp van herwaardering vijf punten extra en komt op 21. Slem is dus in de buurt en beide zuidspelers deden een poging dit te onderzoeken.

Aan tafel 1 durfde zuid het slem niet aan. Na 5♦ wist hij weliswaar dat noord een Aas had, maar niet welke. Als het ♦A is in plaats van ♥A zijn er misschien twee directe hartenverliezers.

Aan tafel 2 had zuid een extra mogelijkheid tot zijn beschikking. Hij kon meer zekerheid verkrijgen door eerst 4♣ bieden: aangezien er al een troefkleur (schoppen) vastgesteld is, is dit een controlebod. Toen noord met 4♥ antwoordde, had zuid weinig moeite meer om deze kansrijke 6♠ te bieden.

Hoewel het soms moeilijk is, is het van groot belang dat u zich een voorstelling vormt van partners kaart. Zodra slem afhankelijk lijkt te zijn van een Aas in een bepaalde kleur kunt u beter met controlebiedingen beginnen. Hierna is het altijd nog mogelijk met 4SA te vragen naar het aantal Azen.

5. Quiz

Probeer u de onderstaande vragen eens te beantwoorden (u moet steeds aangeven wat west biedt).

W/Allen		West	Noord	Oost	Zuid
1.	♠ AHV742 ♥ V ♦ B ♣ HV642	1♠ ???	pas	3♠	pas

W/Niemand		West	Noord	Oost	Zuid
2.	♠ H10753 ♥ VB ♦ H ♣ AV753	1♠ ???	pas	3♠	pas

O/NZ		West	Noord	Oost	Zuid
3.	♠ V753 ♥ A753 ♦ HB ♣ 652	— 3♠ ???	— pas	1♠ 4♦	pas pas

W/NZ		West	Noord	Oost	Zuid
4.	♠ V65 ♥ H82 ♦ AH64 ♣ A52	1SA 2♠ ???	pas pas	2♥ ¹⁾ 3♠	pas pas

¹⁾ = transfer

O/Allen		West	Noord	Oost	Zuid
5.	♠ AHV642 ♥ H7 ♦ 543 ♣ A4	— 2♠ ???	— pas	1♥ 3♠	pas pas

W/NZ		West	Noord	Oost	Zuid
6.	♠ A63 ♥ A3 ♦ AB654 ♣ H64	1SA ???	pas	3♠	pas

O/Allen		West	Noord	Oost	Zuid
7.	♠ HVB65 ♥ H5 ♦ A3 ♣ V654	— 2♥ ¹⁾ 3♣ ???	— pas pas	1SA 2♠ 3♠	pas pas pas

¹⁾ = transfer

6. Antwoorden

W/Allen

1. ♠ AHV742
♥ V
♦ B
♣ HV642

West	Noord	Oost	Zuid
1♠	pas	3♠	pas
???			

Hier kunt u 4SA bieden. Oost zal in ieder geval één Aas hebben voor zijn bieding (u zwaait dan af in 5♠) en heeft hij er twee (waarschijnlijk) dan kunt u 6♠ bieden.

W/Niemand

2. ♠ H10753
♥ VB
♦ H
♣ AV753

West	Noord	Oost	Zuid
1♠	pas	3♠	pas
???			

Hier moet u volstaan met 4♠. U hebt weliswaar 15 punten en een mooie verdeling, maar ♥VB sec en ♦H sec zijn extreem lelijke punten. Hierdoor is de kans op 6♠ vrijwel nihil.

O/NZ

3. ♠ V753
♥ A753
♦ HB
♣ 652

West	Noord	Oost	Zuid
—	—	1♠	pas
3♠	pas	4♦	pas
???			

Hier biedt u 4♠. Partner ontkent de klaverencontrole en u hebt hem ook niet.

W/NZ

4. ♠ V65
♥ H82
♦ AH64
♣ A52

West	Noord	Oost	Zuid
1SA	pas	2♥ ¹⁾	pas
2♠	pas	3♠	pas
???			

¹⁾ = transfer

Ook hier moet u, net als in opgave 2, volstaan met het bieden van 4♠. U hebt wel een mooie kaart, maar partner doet slechts een manche-invite, dus zal niet veel meer hebben dan een zeskaart schoppen en 8 à 9 punten. Dit maakt een slem tot een onwaarschijnlijke propositie.

O/Allen

5. ♠ AHV642
♥ H7
♦ 543
♣ A4

West	Noord	Oost	Zuid
—	—	1♥	pas
2♠	pas	3♠	pas
???			

Hier moet u slem beslist nog niet uitsluiten. Daarom is 4♣ op zijn plaats. Het geeft de eerste controle in klaveren alsmede uw interesse in slem. Bovendien zal partner als hij ♦A heeft nu 4♦ bieden en dat klinkt u als muziek in de oren. Stel dat partner deze minimale opening heeft:

♠ B75
♥ AVB82
♦ A86
♣ B5

en het is zelfs een uitstekend groot slem!

W/NZ

6. ♠ A63
♥ A3
♦ AB654
♣ H64

West	Noord	Oost	Zuid
1SA	pas	3♠	pas
???			

Hebt u afgesproken wat 3♠ in deze situatie betekent? Het antwoord op dit vraagstuk is hier namelijk van afhankelijk! Er zijn twee gangbare betekenissen van het 3♠ bod:

- a) een zeskaart (of langer) in schoppen en een *manche*-invite
- b) een zeskaart (of langer) in schoppen en een *slem*-invite

Is in uw systeem a) van toepassing dan kunt u volstaan met het aannemen van de manche-uitnodiging en met een gerust hart 4♠ bieden. Is echter b) van toepassing dan moet u wel wat meer lawaai maken om uw mooie kaart tot zijn recht te laten komen. Uw bod zou dan 4♣ moeten zijn; het geeft ♣A of ♣H aan (renonce of singleton kan natuurlijk niet na de 1SA opening) en goede aansluiting voor de schoppen.

O/allen

7. ♠ HVB65
♥ H5
♦ A3
♣ V654

West	Noord	Oost	Zuid
—	—	1SA	pas
2♥ ¹⁾	pas	2♠	pas
3♣	pas	3♠	pas
???			

¹⁾ transfer

Wat de exacte betekenis van 3♠ hier ook is, u hebt nog reden om wat te proberen. Het kan nog best slem zijn! Stel dat partner het volgende minimum heeft:

♠ A73
♥ A96
♦ H954
♣ HB7

en het is een mooi klein slem. Daarom kunt u nu 4♦ bieden. Partner zal met de bovenstaande kaart zeker 4♥ bieden en een goed slem ligt in het verschiet.

Spel 1
N/-

♠ B753	♠ 2	♠ AH984
♥ AV2	♥ B1053	♥ H7
♦ V764	♦ B5	♦ AH82
♣ V7	♣ 1098643	♣ B2
	N	
	W O	
	Z	
	♠ V106	
	♥ 9864	
	♦ 1093	
	♣ AH5	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
-	pas	1♠	pas
3♠	pas	4♦	pas
4♠	pas	pas	pas

West kan over 4♦ geen 4♥ bieden! Immers oost heeft door 4♦ te bieden een klaverencontrole ontkend, dus als west nu 4♥ biedt, zou dat een klaverencontrole impliceren en die heeft west nu juist niet; daarom gewoon afwijzen met 4♠. Denkt u er dus aan dat u niet klakkeloos uw controle kunt bieden onder mancheniveau. Merk op dat 5♠ al in gevaar is, dus als oost een Blackwood-onderneming opstart, brengt hij zich al in de down-zone.

Spel 2
O/NZ

♠ VB109	♠ H2	♠ 765
♥ 842	♥ HVB53	♥ 76
♦ V1064	♦ A2	♦ 985
♣ B9	♣ HV42	♣ 108653
	N	
	W O	
	Z	
	♠ A843	
	♥ A109	
	♦ HB73	
	♣ A7	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
-	-	pas	1SA
pas	2♦	pas	2♥ ¹⁾
pas	3♣	pas	3♥ ¹⁾
pas	4SA	pas	5♠ ²⁾
pas	5SA	pas	6♦
pas	7♥	pas	pas
pas			

¹⁾ sterker dan 4♥!

²⁾ drie Azen

Aangezien 3♣ mancheforcing is, is 3♥ bij oost sterker dan 4♥ ('principle of fast arrival'). West wil eenvoudigweg het aantal Azen weten. Als hij drie Azen en bovendien een Heer hoort, kan hij de bieding afsluiten met 7♥. Merk op dat 7SA niet maakbaar is.

Spel 3
Z/OW

♠ -	♠ B10843	♠ H62
♥ HV10952	♥ 7	♥ A863
♦ A10765	♦ B93	♦ H2
♣ A2	♣ HV75	♣ 10643
	N	
	W O	
	Z	
	♠ AV975	
	♥ B4	
	♦ V84	
	♣ B98	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
-	-	-	pas
1♥	pas	3♥	pas
3♠	pas	4♦	pas
4SA	pas	5♦	pas
6♥	pas	pas	pas

Ondanks de verspilde schoppenpunten, een kansrijk, superscherp slem. 4♦ is een prachtig bericht voor west. Na 4SA hoort west één Aas: ♠A of ♥A. Beide zijn goed: als het ♥A is, is er geen hartenverliezer, als het ♠A is, is er geen klaverenverliezer! Merk op dat west met een dergelijk tweekleurenspel het beste 1♥ kan openen; openen met een sterke twee neemt vaak te veel ruimte in beslag om beide kleuren uit de verf te laten komen.

Spel 4
W/Allen

♠ 9	♠ AB8654	♠ 103
♥ HB3	♥ AV10	♥ 98654
♦ A9543	♦ VB2	♦ H10876
♣ B932	♣ 8	♣ 5
	N	
	W O	
	Z	
	♠ HV72	
	♥ 72	
	♦ -	
	♣ AHV10764	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
pas	1♠	pas	4♣ ¹⁾
pas	4♥	pas	4SA
pas	5♥	pas	7♠!
pas	pas	pas	

¹⁾ Onnodige sprong, Hierdoor is schoppen vastgesteld als troef.

Een prachtige 7♠! 4♥ is precies wat zuid wilde horen; wel een hartencontrole, geen ruitencontrole. Nu noord 5♥ biedt, weet zuid dat dit ♥A en ♠A moeten zijn, noord heeft immers 4♦ overgeslagen. Gaat u nog eens na dat zonder controlebiedingen het verantwoord uitbieden van 7♠ bijna onmogelijk is.

Spel 5
N/NZ

♠ V4	♠ 109876	♠ HB53
♥ 763	♥ A102	♥ 85
♦ VB103	♦ A74	♦ H8652
♣ 10872	♣ V6	♣ 94
	N	
	W O	
	Z	
	♠ A2	
	♥ HVB94	
	♦ 9	
	♣ AHB53	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
—	pas	pas	1♥
pas	1♠	pas	3♣ ¹⁾
pas	3♥ ²⁾	pas	3♠
pas	4♦	pas	4SA
pas	5♥	pas	5SA
pas	6♣	pas	6♥
pas	pas	pas	

¹⁾ mancheforcing²⁾ sterker dan 4♥!

Wederom toepassing van 'principle of fast arrival'. Wie in een mancheforcing situatie niet direct de manche uitbiedt, belooft overwaarde. Zuid hoort twee azen en nul heren. Alleen een schoppenlag gaat verloren.

Spel 6
O/OW

♠ 54	♠ B1098	♠ AH62
♥ AHV1072	♥ 93	♥ B64
♦ AV2	♦ H9865	♦ 4
♣ HV	♣ 94	♣ A10652
	N	
	W O	
	Z	
	♠ V73	
	♥ 85	
	♦ B1073	
	♣ B873	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
-	-	1♣	pas
2♥	pas	3♥	pas
4♣	pas	4♦	pas
4SA	pas	5♥	pas
5SA	pas	6♦	pas
7♥	pas	pas	pas

West slaat met 4♣ de schoppenkleur over. Oost biedt 4♦, dat een schoppencontrole impliceert. West kan dus gaan vragen. Als hij twee azen hoort, moet west zich realiseren dat 7♥ dicht is als oost er een heer bij heeft, ongeachte welke! (als het ♦H i.p.v. ♠H is het ook 7SA).

Spel 7
Z/Allen

♠ 97	♠ HVB2	♠ 1053
♥ V10542	♥ 6	♥ AHB
♦ 97	♦ HV10542	♦ B6
♣ H1083	♣ A2	♣ B9764
	N	
	W O	
	Z	
	♠ A864	
	♥ 9873	
	♦ A83	
	♣ V5	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
-	-	-	pas
pas	1♦	pas	1♥
pas	1♠	pas	3♠
pas	4♣	pas	4♦
pas	4SA	pas	5♥
pas	6♠	pas	pas

Het sleutelbod is 4♣. Hierdoor biedt zuid 4♦ en het slem wordt, ondanks minimale topkracht, bereikt.

De kracht van de 4-4 schoppenfit is groot: 6♦ (6-3 fit) gaat down!

Spel 8
W/-

♠ V743	♠ 86	♠ AHB1052
♥ AB42	♥ V853	♥ 107
♦ AVB92	♦ 1074	♦ H3
♣ -	♣ AB93	♣ V102
	N	
	W O	
	Z	
	♠ 9	
	♥ H96	
	♦ 865	
	♣ H87654	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
1♦	pas	2♠	pas
3♠	pas	4♦	pas
4SA!	pas	5♦	pas
5SA	pas	6♥	pas
7♠	pas	pas	pas

Hier biedt west over 4♦ zelf 4SA en geen 4♥! Het is van belang dat west het initiatief houdt. West weet na 4♦ dat oost ♦H heeft (geen singleton/renonce cueën in kleur van partner!!) en geen klaverencontrole. Na azen en heren vragen weet west dat oost ♠AH en ♦H heeft. Met ♠V in eigen hand is de schoppenkleur dicht. Na deze redenering kan west gemakkelijk 13 slagen tellen en dus 7♠ bieden.

Dankzij gemengde controlebiedingen kunt u met slechts 26 honneurpunten in de gezamenlijke handen 7♠ bieden!